

Jan Warna Towarnicki - rzeszowski filantrop

Budynek II Gimnazjum w Rzeszowie wybudowanego na początku XX w. ze środków fundacji Jana Towarnickiego.

10 lipca 1865 roku w Rzeszowie zmarł Jan Warna Towarnicki, tutejszy lekarz, który swój okazały majątek zapisał na rzecz fundacji swojego imienia, która w przyszłości mocno przyczyniła się do rozwoju miasta.

Jan Towarnicki urodził się najprawdopodobniej 26 września 1778 roku w Leninie Wielkiej koło Turki. Taką datę przynajmniej podawał ksiądz Józef Jałowy w tekście wspomnieniowym opublikowanym w "Ziemi Rzeszowskiej" z 1934 roku. W niektórych źródłach podawany jest również rok urodzenia 1773 i miejscowość Towarnia Wielka koło Starego Sambora. W dniu urodzin miał być ochrzczony w kościele grecko-katolickim w Leninie, zaś jego chrzestnymi byli ksiądz Bazyli Paślawski (unicki proboszcz z Dniestrej) i Justyna z Mszanicy. Dziadkiem Jana był duchowny grecko-katolicki Jan Towarnicki, rodzicami Piotr i Anastazja.

Ukończył Gimnazjum w Samborze, studia medyczne we Lwowie lub Kijowie (są różne informacje). W Kijowie też miał rozpocząć praktykę lekarską, po jakimś czasie, po uzyskaniu tytułu doktora, decydując się na przeniesienie do Rzeszowa. Był tu lekarzem cyrkularnym i powiatowym, mocno zaangażowanym w życie społeczne miasta, wspierał m.in. finansowo ubogą młodzież.

Był człowiekiem bardzo zamożnym, jego majątek szacowano na niebagatelną kwotę 165 tysięcy złotych reńskich (dla porównania wpływy budżetowe Rzeszowa w połowie XIX wieku oscylowały wokół 30 tysięcy zł rocznie), posiadał m.in. dwie kamienice na ulicy Pańskiej (dzisiaj 3 Maja) pod nr 7 i 9.

Dwa lata przed śmiercią, w czerwcu 1863 roku, ustanowił fundację swego imienia, mającą dysponować spadkiem po nim. W późniejszych latach z tych środków zbudowano m.in. Męskie Seminarium Nauczycielskie z internatem, szkołę rolniczą w podrzeszowskim Miłocinie, II Gimnazjum oraz budynek policji, przyznawano stypendia dla uczniów i doraźne zapomogi.

Pierwszym kuratorem fundacji został bratanek Jana - Ambroży Towarnicki, który przyjechał do Rzeszowa ze Lwowa po śmierci wuja, wkrótce stając się jednym z najbardziej szanowanych mieszkańców. Przez 12 lat był burmistrzem miasta, przez dwie kadencje członkiem Rady Powiatowej i jej wicemarszałkiem, a także poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego i wiedeńskiej Rady Państwa. Zmarł w Wiedniu w marcu 1884 roku.

(sj)

<http://www.podkarpackahistoria.pl>